

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 9.50. — luserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 27. maja 1920.

Št. 116.

Nova vlada pred Narodnim predstavništvom.

Madžarska in mirovna pogodba. — Prva seja čehoslovaške narodne skupščine.

Ljubljanska teološka fakulteta.

Narodna in državna svoboda nam je prinesla tudi slovensko univerzo v Ljubljano in z njo tudi teološko fakulteto, čeprav bi prav lahko ostali brez nje, ker bi za naše potrebe zadostovala zagrebška. Toda ne, morali smo jo dobiti tudi v Ljubljani. Kdor pa misli, da se je to zgodilo iz potrebe se jako moti, ljubljanska teološka fakulteta je bila ustanovljena s čisto drugim namenom, namreč zato, da dobe na njej posla različni gospodje, ki bi se jih sicer nikjer ne dalo porabiti.

Dočim so druge, vелеvažne fakultete jako slabo zasedene s profesorji in drugimi učnimi močmi, jih ima teološka fakulteta sama na obilico, skoro več nego vse ostale fakultete skupaj.

Oglejmo si sedaj nekaj profesorjev te fakultete. Dr. Aleš Ušeničnik je več ali manj znana osebnost, pisal je res mnogo, toda bogvedi kakšna kapaciteta vsekakor ni. On je sholastičen filozof, toda na njem ni nič bistveno novega, ampak samo premlevanje onega, kar so že drugi tisočkrat premleli.

Radivoj Rehar.

Peter Petek.

Med vsemi berači, ki so posečali našo vas mi je bil najljubši Peter Petek. Bil je velik in suh, nosil je dolgo sivo brado in veliko pokrpano malho.

Peter Petek ni bil nadležen in siten, kakor drugi berači. V njem je bilo nekaj tihega, bolestnega, kakor prikrita bridkosti polna zgodba zgrešenega življenja. Kadar je prišel, ni obstal pri vratih in ni molil onih praznih molitvic, ki jih govore le usta, a srce je prazno, hudobno in spačeno, kakor so to delali drugi. Stopil je naravnost v hišo, pozdravil, sedel za ognjišče ter si z gorečim ogljem prižgal pipo, brez katere ni bil nikoli. Potem je segel v malho ter nam delil podobice in druge take igrače. Toda roke ni nikoli iztegnil za milodar, nikoli ni poprosil ne kruha, ne denarja; če so mu kaj dali je bilo dobro, če mu niso dali nič, pa tudi. Ravno radi tega pa je dobil vselej več nego drugi. Če je dobil nadležen in siten berač krajcar, je dobil Peter Petek groš, svetel, nov groš, bel denar, kakor smo mu rekli mi.

Peter Petek pa je znal tudi pripovedovati kakor nobeden drugi. Njegovi spomini so bili kakor čudnih pravljic polna knjiga, ki bi jo človek vedno bral, pa nikoli ne prebral.

Dekan te fakultete je postal dr. Fr. Ušeničnik, človek v znanstvenem svetu doslej še popolnoma neznan. Edino njegovo delo je obstajalo doslej v tem, da je v mladosti napisal par odstavkov v »Bratovščini«. Za to pa je sedaj postal dekan teološke fakultete. Z isto pravico bi postali to lahko tudi vsi drugi duhovniki, kaiti toliko, kolikor je napravil on je napravil skoro že vsak kaplan.

Tretja in največja kapaciteta je vsekakor med vojno, po Šušteršičevi milosti, deželni šolski nadzornik prof. Mihael Opeka. Iz njegovega znanstvenega in drugega delovanja nam je znano samo toliko, da je nekoč napisal neko pesem na papeža Leona XIII. ter pozneje med vojno znano pesem ki naj bi propagirala med slovensko šolsko mladino za avstrijska vojna posojila: »Ajmo, ajmo, vinarje zbirajmo...« Ko je prišel preobrat je bil ta gospod radi nesposobnosti upokojen. Sedaj pa, ko so uvideli, da je kot nadzornik in kot srednješolski profesor nemogoč in nesposoben, so ga imenovali za — univerzitetnega profesorja. Ker pa ga niso mogli posaditi na nobeno doslej običajnih stolic, so si pomagali iz zadrege na ta način, da so ustanovili zanj posebno stolicu, katere ni

imelo doslej še nobeno vseučilišče — stolicu za cerkveno govornišvo.

Ta gospod pa ima na vesti tudi še druge stvari, radi katerih bi ga vsak drug narod obsodil in zavrgel. Spravil je dve nedolžni gojenki ljubljanskega učiteljskega radi veleizdaže pred vojno sodišče in eno teh dveh pozneje pred poroto. Dekle je radi tega, ker je bilo zavedno in narodno izgubilo eno celo leto, trpelo duševne in telesne muke, ki jih nikoli več nihče ne bo izbrisal, njen krvnik pa je — univerzitetni profesor na jugoslovenski univerzi v Ljubljani.

Vsi drugi profesorji in ostale učne moči so razen par izjem popolnoma brez vsake kvalifikacije ter so postali to kar so le radi svojega peklenskega šušteršičijanstva, ki ga niso opustili niti po deklaraciji in preobratu. Dr. Fran. Ušeničnik je bil ves čas nekaj Šušteršičev namestnik, ko se je Šušteršič, radi taktike, moral umakniti.

Človeka strese mraz, če pomisli na vse to. Tam zunaj po širokem svetu in tu doma so trpeli, umirali, se trudili in delali naši zavedni ljudje za našo osvoboditev, ko so se pa povrnili, ko so dosegli s svojim delom in naporom, s svojo lastno krvjo osvobojenje,

Nekoč je prišel pozno pod večer. Na vasi je zvonilo ave-marijo, po dolini so legale prve večerne sence, v naši hiši je bilo temno, le na ognjišču je gorel ogenj ter obžarjal z rdečim sojem začrnele stene. Sedel sem sam in tih za ognjiščem ter gledal v ogenj; mati je bila odšla nekam ven, kam da je bila odšla, tega se več ne spominjam. Tedaj se je nenadoma pojavila med dvermi velika sključena postava Petra Petka ter se tiho približala ognjišču.

„Dober večer vam Bog daj, ljudje božji“, je rekel ter iztegnil dolg in tenak vrat pod napo.

„Dober večer, striček Peter“, sem mu odvrnil ter se ga razveselil. „Ali si mi prinesel, piščalko, katero si mi obljubil?“ „Nisem je prinesel, dragec“, je rekel Peter ter sedel na ognjišče. „Topolovina še ni sočna in vrbovina tudi še ne, zato ti je nisem mogel prinesiti. Ali si sam?“

„Sam sem, striček. Toda povej mi, ali me naučiš kako se delajo piščalke?“

„Seveda te naučim. Kadar bo topolovina sočna pojdeva v mejo, pa ti bom pokazal, kako se delajo.“

Prižgal si je pipo ter nekaj časa molčal.

„Ali hodiš že v šolo?“ me je vprašal čez nekaj časa čisto nepričakovano.

„Hodim, striček Peter; že dve leti hodim. Ali si tudi ti kdaj hodil v šolo?“

„Da hodil sem, tudi jaz sem hodil“, je vzdihnil Peter Petek in na licu mu je zaigrala čudežna in neznana bolest. Potem si je podprl z dlanjo nagubano čelo in ob svitu ognja sem opazil, da so mu stopile solze v oči.

„Zakaj si žalosten striček?“

„Ker si me spomnil na šolo.“

„Toda jaz te nisem hotel žaliti, striček.“

„Vem. Ti si dober dečko. Toda kadar se spomnim na šolo mi je vedno hudo.“

„Zakaj ti je hudo?“

„Kako naj ti to povem? Premlad si, pa tega še ne razumeš, razumel pa boš ko dorasteš.“

„Pa mi vseeno povej, striček, morda bom pa razumel.“

„Da“, je prišel, „tudi jaz sem hodil v šolo, več sem hodil v šolo kakor vsi ti ljudje, ki mi danes dele milodare. Bil sem že v mladosti, v takih letih kakor si sedaj ti jako nadarjen. Učitelj in župnik sta me imela zelo rada in pravila sta mi, da bom še velik gospod, ako bom vedno tako priden. Župnik mi je pravil, da bom duhovnik, morda celo dekan in še več, jaz pa sem hotel biti celo škof, ali pa papež in zato sem bil priden ter se učil.“

Moji starši, so bili ubogi; oče je bil hlapec, mati pa dekla. Jaz nebolglih sin beračev pa sem sanjal o škofovski palici in o papeževi

jim je osvobodjena domovina pokazala hrbet, na trone pa je posadila vse one, ki so jo poprej izdali.

Grenko je to priznanje, toda priznati moramo, moramo z besedo na dan: Ne za domovino, za klerikalizem smo žrtvovali naše delo, mladost, zdravje in kri, lastno toplo kri! Domovina še ni osvobodjena, osvobojen je le klerikalizem.

Da je ljubljanska teološka fakulteta res le klerikalna domena pa potrjuje tudi to, da se predavanja na tej fakulteti ne vrše javno ter da dijaki niso nikaki akademiki, ampak navadni lemenatarji, ker stanujejo v lemenatu ter so podvrženi vsem onim predpisom kakor lemenatarji.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Dnevne vesti.

Klerikalci in papež. O stališču, ki so ga zavzeli naši klerikalci napram nečuvnemu postopanju rimskega papeža v vprašanju Reke, smo že opetovano pisali, vsled ponovne nesramnosti pa se moramo k tej stvari zopet povrniti. »Slovenec« trdi namreč, da je mislila papeževega delegata Constantinja na Reki samo začasna, ter da sv. stolica ni imela nikakor namena odcepiti Reke od senjske škofije. Constantinja je poslala tja le zato, da »proti D' Annunziju« varuje cerkvene interese na Reki. — Blagor onim, ki verujejo, ker oni bodo zveličani, tako tudi oni, ki verujejo tem »Slovenčevim« racam. Mi pač razumemo, da je našim klerikalcem papež ljubši nego Reka, toda njihova opravičila postavlja ravno D' Annunzijevo glasilo »Vedetta d' Italia« najbolj na laž. »Vedetta« piše namreč doslovno, da je prihod Constantinja na Reko korak tudi do verskega osvobodjenja Reke od Jugoslavije. Dalje je pa tudi nepobitno to, da je Constantini eden najzagrizenejših sovražnikov Jugoslovenov ter da je ta »božji in papežev« namestnik takoj odstranil hrvatske duhovnike ter jim prepovedal hrvatsko vršiti svoje verske posle.

Od vlade nameščen klerikalni agitator. Deželna vlada slovenska je sprejela po Brejčevi protekciji v službo Ljubljanskega

kroni, saj takrat še nisem vedel, da se to ne spodobi sinu hlapca in dekle. V tistih brezskrbnih, otroških letih še nisem bil vedel, da se v beraških hišah rode samo berači in le redkokadaj kaj drugega.

Glej, že ob rojstvu, ob prvem hipu tvojega življenja ti stoji zapisano z neizprosno usodo, kaj boš in kakšna bo tvoja pot. Tisočkrat lahko pozneje zaviješ z nje na drugo, lepšo, sijajnejšo, toda tisočkrat te potem vrže zopet nazaj, da truden in izmučen priletiš ob kanton ter si razpraščeš glavo in roke.

Tudi meni je bila že ob prvi uri določena življenska pot, ona pot, na katero me je vrglo vselej, kadarkoli sem se oddaljil od nje, da dosežem tiste jasne zvezde, ki so blestele tako visoko tam gori nad obzorjem. Določeno je bilo tako.

Tako vidna in samo ob sebi umljiva je bila tista moja pot, toda jaz je nisem videl, ker je nisem hotel videti. Danes še ne razumem in ne veš tega, toda ko dorasteš boš spoznal in razumel, da je v devetindevetdesetih od sto slučajev krivo tragedije človeškega življenja ravno to, da se noče ukloniti usodi, da noče hoditi po oni poti, katera mu je bila odmerjena, ampak sili na ono, ki si jo je v sanjah vstvaril sam.

Tudi z menoj je bilo tako. Tiste poti, ki mi je bila določena nisem videl in je nisem hotel videti, zato sem se napotil, trmast in samoglav, na ono, katero so mi rodile moje sanje. Po dovršeni ljudski šoli sem šel v mesto,

dopisnega urada nekega Jožeta Stabeja ter ga dodelila podružnici v Mariboru. Ker pa je ta gospod za to službo popolnoma neporaben, ne opravlja nikakih službenih poslov, pač pa agitira za klerikalce, piše v »Stražo« o orlovskem taboru itd. te vleče za to delo plačo X. činovnega razreda. »Straža« se v vsaki številki zaleta v g. dr. Laha, nam sicer na pride na pamet, da bi primerjali tega človeka z dr. Lahom, ker bi to bilo pod njegovo čast, zahtevamo pa od naših poslancev ter od našega notranjega ministra, da tega človeka odslovi iz državne službe, ker nečemo pod nobenim pogojem gledati, da bi klerikalna deželna vlada še naprej vzdrževala v Mariboru od države plačanega klerikalnega agitatorja.

Želar Roškar doma. Od ministra do malega želarčka in prevžitkarja, kakor je sedaj Roškar, je res velik skok. Na dobro življenje je navajen, stane vse prav mnogo, za delo mu pa ni. Kaj čuda, če si je dal preteklo soboto zvišati zopet enkrat diete za svoje sedenje v hranilnici za 25 K. Privoščimo mu to podporo, želeli bi samo, da bi za ta denar malo študiral, kaj bo naredil z onimi 3.000.000 K nežigosanih avstrijskih bankovcev, katere sprejme hranilnica baje te dni kot odplačilo hranilne vloge, katero je napravil Roškar med vojno pri hranilnici v Niedereinsiedlu na Češkem? Ima hranilnica toliko premoženja, da lahko prenese tak plevel? Dvomimo, ko ima vsega skupaj le 5.000.000 K vlog. Kaj pravi k temu vlada, ki sili denar mladostnih v ta zavod? O vojnih posojilih sploh nočem govoriti. Da, to je gospodarstvo za narod.

200 in 1000. »Straža« je našla veliko zadoščenje in v klerikalnem taboru je nastalo brezmejno veselje: »Stranka Eseeles se širi! »Mariborski delavec« je še nedavno pisal, da je v Mariboru le 200 klerikalcev, sedaj pa pravi da jih je naenkrat 1000. — Da bo »Straža« prav razumela ji povemo, da smo ob številu 200 imeli v mislih klerikalne volice, ob številu 1000 pa vso mariborsko klerikalno zalego skupaj.

»Nova pravda« ni več vseč »Straži« ker ne ubira več tako lepo klerikalnih poti, kakor jih je ubirala dokler je gostovala v Cirilovi tiskarni. Sorodstvo mariborske »Nove pravde« s »Stražo« smo opazili takoj spočetka, vendar pa o tem nismo pisali, danes pa NSS samo častitamo, da je rešila svojega otroka klerikalnega jerobstva.

Lajne. Naš Maribor nima mnogo posebnosti, katere bi tujec lahko občudoval, kljub temu pa ima nekaj, česar druga mesta nimajo

na gimnazijo. Bil sem med vsemi mojimi tovariši najstarejši; drugi so imeli komaj devet, deset let, jaz pa sem jih imel že štirinajst. In samo radi tega sem bil obsojen in zaniževan. Moji tovariši so se mi smejali ter mi nagajali, kjerkoli so mogli; pa tudi profesorji so me gledali postrani. Če drugi česa niso razumeli, so jim blagohotno pomagali; meni niso hoteli, prepustili so me samemu sebi. Toda kljub temu je šlo dalje in že sem mislil, da se nikoli ne spodtaknem, da bo šla moja pot vedno le kvišku k cilju, ki je bil daleč, daleč, kakor so daleč zvezde na nebu. Moja duša je bila zdrava in čista ter je verjela v pravico ker še ni slutila krivice, katero je le prekmalu spoznala.

Bilo je nekega dne, imeli smo neko težko matematično nalogo, skoro nobeden je ni znal rešiti. Po vrsti so hodili k tabli, eden za drugim, pa se tudi tako po vrsti eden za drugim vračali z dvojkami nazaj v klopi. Profesor je molčal, ničesar ni rekel, samo dvojke je pisal. Končno je prišla vrsta tudi name. Šel sem k tabli ter poizkušal razrešiti ono grozno nalogo, toda nisem je mogel. Nekaj je bilo v njej, česar nisem razumel in česar nihče nas ni razumel in končno se je izkazalo, da tudi profesor sam ni razumel. Toda mene ni poslal v klop, kakor druge, ni mi molče napisal dvojke, kakor drugim. Položil je notes na kateder ter se z divjim pogledom ozrl name.

(Konec prih.)

— to so lajne, velike in male. Posebno veliko lajno ima neki beraški par ter jo neprestano vrti po naših ulicah. Mi nimamo nič proti tej posebnosti, so namreč tudi ljudje, ki jim ta muzika ugaja, morda bi tudi nam v drugačem slučaju ugajala, toda če ima človek nujno delo, pri katerem mora misliti, pa pride tak lajnar ter preljajna pod oknom cele ure, zgubi človek vse simpatije za to edino mariborsko posebnost. Po našem mnenju bi bilo najbolje, da bi se čez poletje poslalo te lajnare na letovišče, kjer bi zabavali goste.

Po plebiscitu pride na vrsto Koroška, pravi »Slovenec« v svoji 117. številki, ko piše o zborovanju slomškutarije v Mariboru. Ker poznamo naše koroško učiteljstvo, smo trdno prepričani, da bodo klerikalci odnesli tudi s Koroške, ko se napotijo tja, dolge nosove.

Iz Prekmurja nam pišejo: Na praznik sv. Petra in Pavla, to je 29. junija 1920 priredi Mursko okrožje »Sokola« izlet v Mursko Soboto, kjer se bo vršila javna telovadba in velika ljudska slavnost. S tem nastopi »Sokol« prvič na Prekmurjskih tleh. Izlet je velike važnosti za probujo sokolske misli, ter narodne in državne ideje med Prekmurci. Računa se na veliko udeležbo gostov izven Prekmurja, da pokažemo, da smo si vsi bratje. Pričakuje se tudi, da se bodo izleta udeležili bratje Hrvatje in Srbi. Priprave za prireditev so v Murski Soboti v polnem teku. Računa se s tem, da bo vozil ta dan posebni vlak vsaj iz Maribora do Radgone.

General Smiljanić, ki je kakor znano imenovan za pomočnika ministra vojne in mornarice, je odločil poveljstvo Dravske divizije v Ljubljani ter odpotoval v Beograd.

Draginjske doklade učiteljstvu. Ministrstvo za prosveto je sklenilo, da popravi krivico, ki se je zgodila učiteljstvu pri odmerjenju draginjskih doklad, ter da to vprašanje na novo preštudira.

Politična zborovanja zopet dovoljena. Politična zborovanja, katera je poprejšnji radikalno-klerikalni notranji minister na predlog klerikalne deželne vlade za Slovenijo prepovedal, je sedanjí notranji minister zopet dovolil.

Deželna vlada slovenska se ne bo rekonstruirala, trdi zadnja »Straža«, mi k temu ne bomo pisali nikakih komentarjev, pogovorili se bomo z njo čez kakih štirinajst dni.

Sestanek krščanskomislečega učiteljstva za Štajersko. Pod tem naslovom pri naša včerajšnji »Slovenec« poročilo o sobotnem slomškarskem sestanku v našem mestu, ki je, kakor smo že včeraj poročali slavno pogorel. »Slovenec« tega seveda noče priznati, ampak piše na dolgo in široko kako se je pokazala potreba za tako organizacijo, kje se je pokazala pa ne pove, pri našem učiteljstvu pa prav go'ovo ne. Ker se ta organizacija ni ustanovila pravi, da se je to zgodilo le, ker ni bilo časa ter se je ljubljanskim gospodom — mudilo na vlak. Da se jim je pa zato mudilo, ker so pogoreli, tega pa noče povedati. Radi potvorjenega »Slovenčevega« povičila pribijemo še enkrat, klerikalci so s svojo slomškarijo v Mariboru tako sramotno pogoreli, kakor še davno ne nikjer. Za to pa vsa čast našemu res zavednemu učiteljstvu.

Sestanek, ki se je imel vršiti v petek 28. t. m. ob 18. uri v koncertni dvorani Slov. mestn. gledališča se iz tehničnih vzrokov preložil na nedoločen čas. Gospode, ki so dobili vabila na ta sestanek se bo pravočasno obvestilo, kdaj se bo vršil. —

Rezultat nedeljske in ponedeljske konjske dirke na Teznu. Pri heatu je zmagal prvi »Dolar« gospoda Rosenberga, druga pa »Lona« g. Lippitta. Sledil jima je »Župan« ter »Monte Christo«. Tretji tek je dosegel zopet »Dolar« ter tako odnesel prvo nagrado, oba Turniševa drugo in tretjo »Monte Christo« pa četrto nagrado. Pri dvoupregi je zmagala »Diana-Katica« (voznik g. Filipič); druga je bila »Doucenta« gospoda Lippitta in Högenwartha (voznik g. Lippitt); tretji »Gamas« g. dr. Ernesta Mravlaka; četrta pa »Lona-Riza« (voznik g.

Högenwarth). Drugi dan je otvorilo ljubljansko prvenstvo. Zmagovalec je ostal »Karneval« g. Kirbiša, druga »Katica«, tretji »Sedil-Bar« (voznik g. Lippitt), četrta »Doucenta« g. Lippitta (voznik baron Rosmanit). Temu je sledila kmetska dirka pri kateri je zmagala »Sava«, kot druga pa »Ega« obe last g. Zangla iz Radgone (voznik Filipič). Tretja je bila »Elvira«, četrta pa »Valsa«. Prvenstvo Maribora je odnesel Rosenbergov »Dolar«; druga je bila »Sava«; tretji »Firlefanc«, vsi g. Turniša. Četrta »Gyapa« g. Kirbiša. Pri kmetski dvo-upregi sta dospeli prvi na mesto »Valsa« in »Sava« g. Vaupotiča, bili sta pa radi skokov diskvalificirani. Zmagala sta »Necise« in »Ega« gg. Kirbiša in Zangla (voznik g. Filipič). Za njima sta sledili »Elvira« in »Vora« ter »Zlatar« in »Danko«. Prvenstvo Zagreba sta dobili »Diana« in »Katica« gg. Rosenberga in Königa. Za njima sta sledili »Doucenta« in »Lana« (voznik g. Högenwarth), kot tretja »Jamas« in »Sarajevo«, četrta »Gyapa« in »Kurvenae« g. Kirbiša. Najlepša uprega, Turniševa »Sedil-Bar« in »Fatalist« pa sta pokazala uspeh z galopom. Uspeh teh tekem je bil nad vse pričakovanje sijajen.

Danes se vrši na vrtu restavracije »Narodni dom« vrtni koncert. Vstop prost.

Velik požar je v ponedeljek zvečer upepelil farmacevtsko tovarno pri Sv. Soboti v Trstu. Škoda cenijo na 10 milijonov lir.

Prazne ječe — na Švedskem. Pri nas, kakor je znano, so vse ječe prenapolnjene, na Švedskem pa so tako srečni, da so skoraj vse ječe prazne. V veliki jetnišnici Karlskrone je samo še 29 kaznjencev, tako da se pre-mišlja o tem, ali ne bi kazalo premeniti jetnišnice v navadna stanovanja. Pri nas je ravno narobe. Zato je umesten poziv pravnikov, da naj se v sedanjem porotnem zasedanju strogo postopa, ker so pojmi o poštenosti tako propadli, da jih bo treba znova vzgojiti.

Stavka proti dragemu obuvalu v Parizu. Pariz stavka proti draginji usnja s tem, da ne kupuje čevljev. Ljudje hodijo v sandalih.

Kultura in umetnost.

Častni večer gospice Danice Savinove in g. Pavla Rasbergerja. Včerašnja tozadevna notica je prišla v list pomotoma ter ne odgovarja resnici, ker se častni večer ne vrši v korist teh dveh umetnikov, ampak v režiji gledališča, kakor običajno. Toliko v pojasnilo, da ne bo občinstvo mistificirano. Zeleti pa bi bilo, da občinstvo kljub temu napolni gledališče ter samo uvede akcijo, da se oddolži poton nabiranja, ali pa preplačila trudu obeh umetnikov.

Razne vesti.

Množina bankovcev v Nemčiji je v prvem četrtletju 1920 zopet zelo narasla. Ob pričetku vojne 1914 je bilo bankovcev v prometu za 1890 milijonov mark, torej še ne za 2 milijardi. Novembra 1918 je bilo bankovcev v prometu za 16 milijard, sedaj jih je že za 45 milijard. Pri tem je opomniti da je razen tega še v prometu kot drobiž za 137 milijard novčanic, ki jih izdaja posebni posojilniški zavod proti zastavitvi blaga. V celoti je bankovcev v prometu za 589 milijard. Francija ima bankovcev v prometu okoli 38 in pol milijarde. Po prebivalstvu pride na glavo v Nemčiji 1000 mark, v Franciji pa 1000 frankov. Na švicarski borza velja francoski frank 34. do 35. marka pa 9 do 10 švic. frankov. Navzlic preobilju novčanic in slabemu stanju valute se zadnji čas Nemčija gospodarsko precej sistematično dviga. Industrija dela, promet teče.

Čudna poroka. V nekem saksonskem mestecu je imel neki 23 letni mladenič 73 letno nevesto. Temu čudnemu paru so tam mošnji fantje in dekleta nagajali, kjer so

mogli. Mladenič je že hotel besedo prelomiti in starko zapustiti, vendar pa ga je starka, ki je bila drugače še zelo dobro ohranjena in živahna, pregovorila, da ji je ostal zvest. Na dan poroke je bila pot v cerkev in iz cerkve polna nepopisnih prizorov. Ko je prišel par od poroke, ga je čakalo pred cerkvijo kar črno mladežo sveta, ki je obsipal nadebudni par s cvetjem, konfetijem, korijandoli in z — gnillimi jajci.

Nesrečen slučaj aretacije se je pripetil pred kratkim nizozemski policiji. Dunajski profesor Wenckenbach je napravil namreč na Nizozemsko propagandno potovanje za stradalci Dunaj. Imel je s seboj več slik, ki so predstavljale bedo v Avstriji. Slike so šle popolnoma neovirano skozi carinsko revizijo, vendar pa se je nizozemskih oblasti pozneje polastila neka čudna skrb in bojazen. Ko je Wenckenbach dva dni po svojem prihodu pri nekem odličnem tovarišu v Utrechtu kosil, je stopil nenadoma v sobo orožnik in ga aretirati radi boljševiške agitacije. Stvar se je pozneje takoj pojasnila. Oblasti so so vljudo opravičile in obžalovale svojo pomoto in profesorja takoj izpustile.

20 odstotkov mrtvorojenih. V prvem tednu meseca maja je bilo v Gradcu rojenih 79 otrok; od teh je prišlo 16 mrtvih na svet, torej več kakor petina rojenčkov. V teh odstotkih so izražene posledice vojne, kakor tudi vedno večjega stradanja tamošnjega ubožnega ljudstva. V rednih časih so bili le 3 do 4 odstotki mrtvorojenih.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 27.: »Gdčna. Josette, moja žena«. Ab. A—44.

V soboto 29.: »Školjka«. Delavska predstava ob elo znižanih cenah.

V nedeljo 30.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. B—45. Častni večer Danice Savinove in Pavla Rasbergerja.

Zadnje vesti.

Vlada pred parlamentom.

Beograd, 27. maja. (Izvirno.) Včera je se vršila 91 seja narodnega predstavništva, katero je otvoril podpredsednik Ribar ter konstatiral sklepčnost. Na to se je predstavila nova vlada. Predsednik Vesnić je podal obširno izjavo v kateri je predvsem naglašal, da bo treba sedaj hitro in resno delati. Glavna naloga sedanje vlade bo sestaviti načrt ustave, katerega bo potem predložila ustavodajni skupščini, takoj, ko se sestane. Narodno predstavništvo je bilo precej dobro zastopano. Demokratski ministri so bili navzoči vsi.

Na volitve!

LDU. Beograd, 26. maja. »Progres« piše na čelu lista: »Izjava, s katero zahteva vlada zaupanje od narodnega predstavništva, naj bi vsebovala samo dve besedi: Na volitve!»

Madžarska in mirovna pogodba.

LDU. Pečuh, 26. maja. Po vesteh iz Budimpešte se je madžarska mirovna delegacija razšla. Njene posle opravlja v Parizu madžarski pooblaščenec Praznowski, ki je tudi Vrhovnemu svetu izročil odgovor madžarske vlade. Ta odgovor vsebuje nove pogoje in zavlačevalne namene Madžarov. Ne glede na to, ali so se Madžari odločili sprejeti mirovno pogodbo ali ne, se lista ne bo izpremenila. Odgovor entente je bil Praznowskemu izročen v torek, 25. t. m.; vendar pa primorani znižati cene mesu.

niгова vsebina še ni znana. Madžari čimdaljebolj izgublajo simpatije pri ententi.

Čehoslovaška narodna skupščina.

LDU Praga, 26. maja. Prvo izvoljeno narodno skupščino je otvoril danes ministrski predsednik Tušar v prostorih bivšega Rudolfinca. Zbornica in tribune so bile gosto zasedene. Ko so bile izvršene običajne formalnosti in so poslanci oddali zaobljubo, je sledila izvolitev predsednika poslanske zbornice. Izvoljen je bil dosedanjí predsednik Tomašek z 268 glasovi od 281 oddanih. Po zaobljubi in kratkem nagovoru, v katerem je predsednik pozval poslance brez razlike strank k sodelovanju, se je seja prekinila. Po zopetni izvolitvi so bili izvoljeni 4 namestniki predsednika, med njimi nemški socialni demokrat dr. Čech. Na to je bila seja zaključena. Pri volitvi predsednika so Nemci glasovali za Tomaška, Madžari pa so oddali prazne liste.

LDU Praga, 26. maja. V seji, pri kateri se je konstituirala zbornica, so bili nadalje izvoljeni za podpredsednike agrarec Horaček, socialni demokrat dr. Soukup in narodni socialist Klofač. Med zapisnikarji je tudi nemški poslanec Dominik Löw.

Beli teror na Madžarskem.

LDU Beograd, 26. maja. Kakor javljajo iz Bečkereka, prinaša »Banatski glasnik« poročilo iz Budimpešte, v katerem pravi, da na Madžarskem besni beli teror, ki ga izvajajo Horthyevе čete. Madžarska vojska sestaja iz treh vrst vojaštva. Prva vojska je sestavljena z dovoljenjem zaveznikov iz najemnikov ter šteje 35.000 mož; drugo vojsko tvorijo madžarske čete, ki so vedno pripravljene in je njih naloga, da onemogočijo izvrševanje mirovne pogodbe; tretjo vojsko pa tvorijo strahovite čete črne roke, ki so pod vodstvom madžarskih plemičev in vršijo zločine nad delavstvom in židi.

LDU Pečuh, 26. maja. Tukajšnji madžarski listi prinašajo obširno poročilo o terorju in izgredih, ki jih uprizarjajo nacionalistični Madžari v kavarnah, v katere prihajajo židje po svojih poslih. Vsak dan se dogajajo nasilstva in krvolitja, tako da so bile oblasti prisiljene, poslati vojaštvo in policijo proti demonstrantom. Pri spopadih je bilo že več mrtvih in ranjenih.

Volitev predsednika v Čehoslovaški.

LDU Praga, 26. maja. Nemške stranke v poslanski zbornici so sklenili udeležiti se jutrišnje volitve predsednika republike in oddati prazne glasovnice. Najbrže bodo tudi nemški senatorji enako postopali. V prihodnji seji obeh zbornic, ki se bo vršila prihodnji torek, bo podala vlada programatično izjavo.

Znižanje cene mesa.

LDU Osjek, 26. maja. Osješki mesarji so sklenili, da znižajo ceno mesu za 5 K pri kilogramu, kar utemeljujejo s tem, da so cene živini padle, vsled česar so tudi sami primorani znižati cene mesu.

Namestnik ministrstva za zdravstvo.

LDU. Beograd, 26. maja. Načelniki ministrstva za narodno zdravstvo so zaprosili ministrski svet, naj se določi namestnika ministru za narodno zdravstvo, ker minister Rafajlović še ni nastopil svojega mesta in se delo gromadi.

Udruženje jugoslovenskih godbenikov.

LDU. Beograd, 26. maja. Udruženje srbskih godbenikov je prenehalo z delovanjem, ker se je mesto tega društva osnovalo podružnica udruženja jugoslovenskih godbenikov.

Za razvoj naše umetnosti.

LDU Beograd, 26. maja. Ker se je doznalo da nove državne takse onemogočajo razvoj našega umetniškega življenja zahtevajo interesi od ministrstva za prosveto, naj pri ministrstvu za finance posreduje, da bi se vse društvene in gledališke prireditve in razstave oprostile plačevanja takse, za kar se navaja kot glavni razlog, da se umetniško življenje v Jugoslaviji vedno bolj razvija in da so vsake omejitve škodljive.

Masaryk gre na počitnice.

LDU Praga, 26. maja. Predsednik Masaryk odide v kratkem na poletne počitnice na deželo.

Prva seja reparacijske komisije.

LDU Praga, 26. maja. „Narodni Listy“ poročajo, da se vrši prva seja reparacijske komisije dne 20. junija na Dunaju.

Kopališče Lipik.

LDU Beograd, 26. maja. Te dni je bil predložen ministrskemu svetu v rešitev predlog ministrstva za narodno zdravstvo, naj bi se kopališče Lipik podržavilo z odkupom od sedanjih lastnikov.

Rudnik Petrozsényi prodan.

LDU Dunaj, 26. maja. Kakor poroča „Neues Wiener Tagblatt“ iz Budimpešte je rudarska delniška družba Salgo-Tarjan prodala rudnik Petrozsényi romunsko-švicarski družbi za 39 milijonov švicarskih frankov.

Borzno poročilo.

LDU Curih, 25. maja. Devize: Dunaj 25, Berlin 15.10, Holandija 206, New York 561, London 21.85, Paris 42.25, Milan 31.50, Budimpešta 44.20, Kodanj 92, Kristijanija 100.50, Stockholm 117.50, Madrid 94, Buenos Aires 240. Valute: Praga 12.50, Zagreb 4.50, Budimpešta 2.65, Varšava 2.80, Dunaj 3.45, avstrijske žigosane krone 3.35.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

V zakup za tri leta iščem v Mariboru manjšo gostilno s tremi ali štirimi sobami. Ako treba, plačam enoleten zakup naprej. Ponudbe se sprejemajo v trgovini na Aleksandrovi cesti št. 23. 6-2

Posestvo v bližini Maribora, in sicer hiša s 2 orala polja se prodaja. Poizve se v upravnishvu »Mariborskega delavca«.

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in univalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdnici za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomšekov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

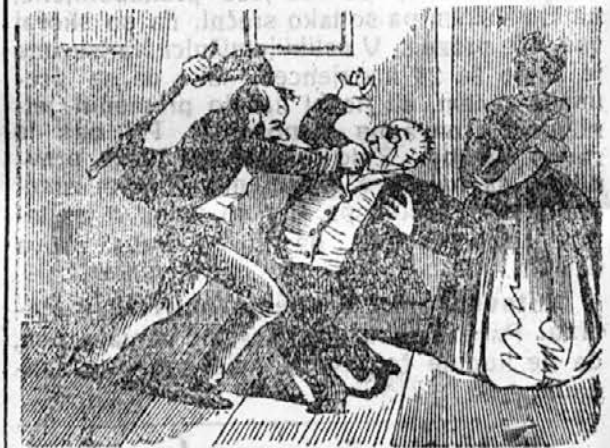
Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!
Ne zamudite torej ugodne prilike!

Zakaj ga pa biješ?



»Ker mi je kupil nek drug list, dočim sem ga poslal po

„Mariborskega delavca“
ki je naicenejši dnevnik v Jugoslaviji!

Spedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• **MARIBOR** •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1

Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

CENTRALA V LJUBLJANI

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskortira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predume na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje vse bančne transakcije.